

FOT

Občasník informácií
o fotografickom dianí na Slovensku

NOVINY

Č. 33/2015 • Stredoeurópsky dom fotografie • Prepoštská 4, P. O. Box 290, 814 99 Bratislava • www.sedf.sk

NOVÉ FESTIVALOVÉ CENTRUM

Slovenské národné múzeum,
Žižkova 18

Výstavy

- The best of Czech press photo
- Eduard Kozics
- Lida Suchy

recenzie • rozhovory • články • program SEDF

• mesiac fotografie • fotografické kalendárium • inzercia

Trasa do múzea kultúry Maďarov
archív SNM

FOTO Občasník informácií
o fotografickom atelié na Slovensku
NOVINY

Č. 33 / 2015

Fotonoviny

štvrtročník

október 2015, 9. ročník

Adresa redakcie:

OZ Fotofo
Stredoeurópsky dom
fotografie

Prepoštská 4, P. O. Box 290,
814 99 Bratislava

IČO 30 811 911

www.sedf.sk

Šéfredaktor:

Václav Macek

Zodpovedná redaktorka:

Veronika Paštěková

E-mail: veronika.pastekova@
gmail.com

Redaktor:

Martin Kusý

Tel.: 0905 127 185,
0910 523 352

Grafika & Design:

FO ART s. r. o., www.foart.sk

Jazyková úprava:

Zuzana Mojžišová

Inzercia: Martin Kusý

E-mail: kusy.martin@gmail.com

Tlačiareň: FO ART s. r. o.

www.foart.sk

Prešovská 45, 821 02

Bratislava

Vydáva:

Stredoeurópsky dom
fotografie - Fotofo

Registračné číslo:

EV 2603/08

ISSN: 1337-6454

Cena: 0,50 €

S FINANČNOU PODPOROU
MINISTERSTVA KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Editorial

O päť menej

V tomto roku môžeme hovoriť buď o štvrtstoročí Mesiaca fotografie alebo o jeho dvadsiatom piatom ročníku. Buď zdôrazníme váhu podujatia, lebo hoci je to iba štvrtina, predsa len v tom slove zaznelo storočie, akoby sme dúfali, že nás ešte čakajú tri štvrtiny cesty, že sme časťou väčšieho celku, do ktorého patríme a s ktorým sa stotožňujeme. V počtovom vyjadrení sa naproti tomu zdôrazňuje rutinnosť číselnej osi, nie je tam priveľký rozdiel medzi číslom 7 či 25 alebo 41. Jeden ročník nie je dôležitejší než iný ročník, sú si rovnocenné.

Jednou z piatich zrušených výstav je aj expozícia brazílskeho fotografa, © João Castilho, Puma, 2014. (Zo série Zoo Series)

Nachádzame sa v takomto podivnom medzistave, množstvo práce máme za sebou – stovky výstav od roku 1991, tisícky vystavujúcich a desiaty tisíce návštevníkov. Podobne ako sa v kultúrnom kalendári nielen Bratislavy, ale Slovenska počíta s Bratislavskými hudobnými slávnosťami či Pohodou, tak sa počíta s tým, že každoročne v novembri bude mať záujemca možnosť spoznať rozmanité diela z dejín i súčasnosti domácej a zahraničnej fotografie. Stali sme sa súčasťou pohybu, ktorý otvoril priestory galérií pre fotografiu, v priebehu dvadsiatich piatich rokov vznikli inštitúcie, projekty, knihy, ktoré by bez Mesiaca fotografie neboli mysliteľné. Zvykne sa tomu hovoriť tradícia, resp. značka.

Ale nie u každého to hrá rolu. Keď sme museli akceptovať rozhodnutie Juraja Čarného a Richarda Gregora, že po vyše dvadsiatich rokoch nebude Dom umenia (v nemeckom jazyku Kunsthalle, po maďarsky Mucsarnok) v Bratislave miestom výstav Mesiaca fotografie, tak jedným z protiargumentov na moje pripomenutie našej histórie, toho, že by nebolo správne ju zrušiť, nasledovala symptomatická reakcia. Richard Gregor replikoval tvrdením, že ani komunizmus už nemáme, prečo by mal byť Mesiac fotografie v Dome umenia? Pre neho je 25 číslo, a nie štvrtstoročie.

Dejiny, resp. tradícia pre tento typ ľudí je len zbytočnou príťažou, vždy mali blízko k revolucionárom či sekte. Predstavujú pokračovanie myslenia revolučných ruských desiatych a dvadsiatych rokov, keď vládlo presvedčenie, že ich predstavitelia sú jedinými majiteľmi pravdy, že až nimi začínajú skutočné dejiny – minulosť bola buď buržoázna alebo gýčová. Týmto sektárom sa všetko musí prispôbiť, ničia, aby „na čistej lúke“ zvestovali nový začiatok umenia. Ich zaklínadlom je „súčasná umenie“ a nepriateľom všetko, čo sa nevtiešna do ich predstáv. A fotografia tam nemá buď žiadne alebo minimálne miesto.

Takže je zjavné: máme pred sebou ešte veľa práce, aby sme aj na Slovensku dosiahli, že dejiny nie sú niečím, čo je možné len tak odkopnúť, ale sú čímśi, na čo máme byť hrdí a čo si máme pripomínať. Najmä v kultúre. Nielen v jubilejnom ročníku, ktorý síce bude mať menej o päť výstav plánovaných v Dome umenia a zrušených, ale aj v nasledujúcich ročníkoch. Budeme vytrvalo zdôrazňovať, že civilizovaná spoločnosť stavia na tradícii, a nie na likvidácii (ako špeciálny cieľ bude presvedčiť rôzne katedry dejín umenia a ich absolventov, nielen trnavskej univerzity, že aj fotografia patrí medzi súčasné vizuálne umenia).

Teším sa na ďalšie jubileum, ktoré bude naozaj súčasťou storočia, nielen jedným z radu ročníkov, a dúfam, že už nebudeme musieť diskutovať so sektou revolucionárov, ale budeme žiť v normálnom prostredí.

Václav Macek

STREDOEURÓPSKY DOM
FOTOGRAFIE
10 ROKOV / YEARS (2005 - 2015)
CENTRAL EUROPEAN HOUSE
OF PHOTOGRAPHY

Czech Press Photo jubiluje

Dvadsať rokov obrazových svedectiev skoncentrovaných do bilancujúcej výstavy a sprievodnej publikácie uvidíme i na tohtoročnom Mesiaci fotografie. Pri tejto príležitosti sme sa zhovárali s riaditeľkou súťaže a kurátorkou výstavy v jednej osobe, s Danielou Mrázkovou.

O akú výstavu pôjde a ako ste na ňu vybrali fotografie?

Usilovala som sa o výber toho najlepšieho z najlepšieho, čo sa za uplynulých dvadsať rokov na Czech Press Photo ocenilo a uverejnilo. Návštevníkom výstavy chceme nielen ukázať vynikajúce fotografie, ale tiež pripomenúť fažiskové udalosti, ktoré ovplyvňovali dianie v Česku, na Slovensku i vo svete. Zastúpené budú všetky súťažné kategórie, na ktorých je vlastne postavený celý koncept výstavy – aktualita, reportáž, šport, ľudia, o ktorých sa hovorí, každodenný život, portrét, príroda a životné prostredie, umenie a zábava. Vystavené budú všetky hlavné ceny s dôrazom na aktualitu a reportáž.

Na Slovensku ide o výstavnú premiéru?

Áno, na Slovensku uvádzame túto výstavu prvý raz. Vystavených bude asi 160 fotografií vrátane fotografií roka, ktoré získali hlavnú cenu, a ak sa podarí, ďalšie premietneme v projekciách.

K výstave bude k dispozícii aj katalóg.

Je to vlastne dosť rozsiahla publikácia obsahujúca okolo 500 fotografií, podstatne obsažnejšia než redukovaná výstavná kolekcia. Názov sme zvolili zhodný s výstavou: The Best of Czech Press Photo – obrazy dvoudesiatich. Publikácia by v čase konania Mesiaca fotografie mala byť dostupná vo viacerých špecializovaných kníhkupectvách.

© Jan Šibík, Kosovská matka na hranici s Macedónskom, 1999

Fotografie na Czech Press Photo sú predovšetkým o politických a spoločenských udalostiach. Ako však chcete návštevníkom priblížiť kontext, v ktorom konkrétna fotografia vznikla, keď témy pred desiatich a viac rokov si už väčšina z nás nebude pamätať?

Pri novinárskej fotografii je vždy mimoriadne dôležité spojenie obrazu so sprievodným textom, jedno bez druhého nemôže existovať, resp. len výnimočne. Preto sme sa aj na výstave rozhodli použiť originálne popisky, pričom niektoré z nich sme doplnili či rozšírili. Aj naša skúsenosť s divákmi potvrdzuje, že popisky sú potrebné, väčšina sa k nim pri prezeraní výstavy skláňa a podrobne ich študuje.

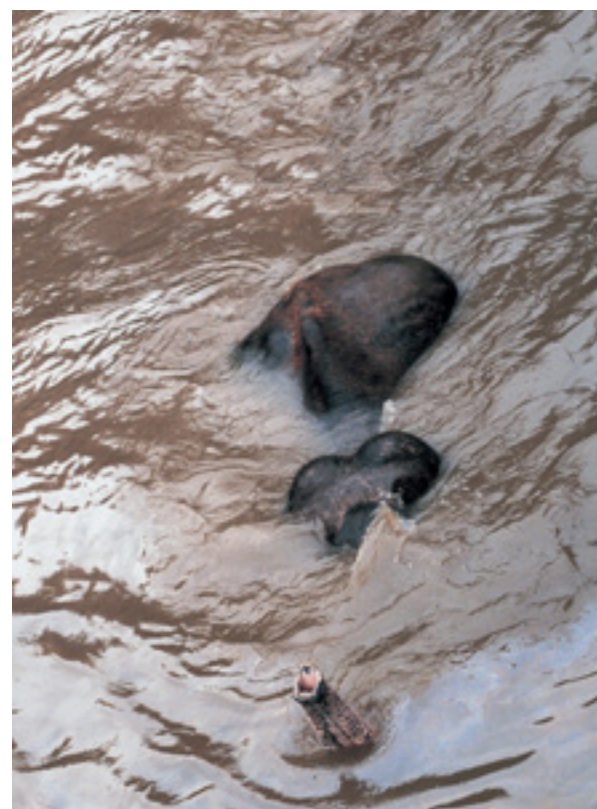
A preto, keď sa návštevník výstavy díva napríklad na fotografiu z roku 1999 od Jana Šibíka, zobrazujúcu kosovskú matku s dieťaťom v náručí, ktorú nepustili za hranice Macedónska, celý príbeh Kosova si prečíta v sprievodnom texte.

Ktoré snímky za celú históriu súťaže sú pre vás osobne naj?

Predovšetkým treba uviesť, že na Czech Press Photo máme vždy veľmi prestížnu medzinárodnú porotu. Pri výbere dbáme na jej vyváženosť – zastúpení sú fotografi, obrazoví editori, art directori, kurátori i ďalšie profesie. Podstatné je, aby neprevažovali estetizujúce kritériá nad novinársko-obsahovými, a naopak. Tak zaručíme, aby do výsledných výberov prešli tie najlepšie snímky.

Je ťažké vybrať z množstva vynikajúcich prác. Svetovú úroveň dosahujú obzvlášť tie práce, ktoré získali hlavnú cenu – titul Fotografia roka. Ak mám menovať, najúspešnejšia fotografia celej histórie súťaže je od Petra Joska z roku 1997 z povodní na Morave, zobrazujúca psa plávajúceho ulicou. Fotografia bola publikovaná po celom svete. V pamäti mám neustále i fotografiu z pražských antiglobalistických protestov od Jaroslava Kučeru, alebo mimoriadne expresívnu snímku Dana Maternu z roku 2007 s názvom Exekúcia dieťaťa, vďaka ktorému sa téma ochrany detí prerokovávala i v parlamente.

Zo slovenských autorov spomeniem napríklad Joea Klamara a jeho fotografiu amerického

© René Jakl, Topiaci sa slon Kadíra v pražskej ZOO, 2002

kého prezidenta Baracka Obamu oproti soche T. G. Masaryka. Príznačné je, že Klamar si záber starostlivo pripravil niekoľko dní vopred, hľadal optimálny uhol záberu z vyvýšeného miesta, kvôli dobrému výhľadu použil rebrík a nakoniec mal šťastie i na hmlisté počasie, ktoré snímke dodalo správnu atmosféru.

Czech Press Photo je predovšetkým novinárska súťaž, ale v posledných rokoch sa objavujú tendencie s presahmi do subjektívneho poňatia témy, ba dokonca boli ocenené vyslovene konceptuálne cykly. Spomeňme napríklad autorskú dvojicu Štěpánka Stein a Salim Issa, manželov Žůrkovcov alebo Jakuba Jurdiča. Ich práce rozhodne nemožno považovať za novinárske. Kde je hranica, čo ešte na Czech Press Photo patrí a čo je už mimo žánru?

Vymedzenie vychádza z definície jednotlivých súťažných kategórií. Vezmime si napríklad Portrét. Štylizácia i konceptuálne riešenie je tu úplne namieste. Trebárs Andrej Balco a jeho cyklus Nedeľné pranie, v ktorom zachytáva ekonomických imigrantov z Ukrajiny. Balco ich nechal prerozprávať svoj príbeh, kládol im otázky a popritom ich fotografoval. Súčasťou výsledného diela sú nielen fotografie samotné, ale i akési torzo výpovedí fotografovaných. Obdobný je i prístup Martina Kollára a ďalších autorov. Takéto práce plnoprávne patria do žurnalizmu, i keď priamo v kategóriách aktualita či reportáž by sa neuplatnili.

Pred dvoma rokmi pribudli do portfólia súťaže kategórie pre video. Ako vnímate súčasnosť a budúcnosť videa v súťaži a v novinárstve vôbec?

Zaradenie videa do súťaže po vzore World Press Photo vnímam ako úplne logický krok. V knihe, ktorú sme vydali, už tiež nehovoríme o fotožurnalizme, ale tzv. vizuálnom novinárstve. Video ako druh komunikačného prostriedku sa rozšírilo najmä vďaka internetu a sociálnym sieťam. Takto to jednoducho funguje a my len reflektujeme skutkový stav.

Je jeden problém, ktorý vnímam nielen ja, ale i moji kolegovia z World Press Photo: len málo autorov je dnes schopných „prepnúť“ medzi tvorbou statického a dynamického obrazu. Oba prístupy vyžadujú rôzny spôsob nahliadania na realitu, sú to jednoducho rozdielne žánre, a 90 percent autorov ich oba naraz nevie alebo nechce robiť. Stáva sa potom, že video tvoria z donútenia a bytostne primárnym vyjadrovačím druhom zostáva fotografia. Alebo naopak.

Až budúcnosť ukáže, či rozdelenie na fotografov a kameramanov pretrvá. Ale o tom, že video už dnes patrí k vizuálnemu žurnalizmu, nemôže byť pochyb.

Koho považujete za najdôležitejších spolupracovníkov, kľúčových ľudí, bez ktorých by súťaž nemohla existovať?

Súťaž by nemohla existovať bez prestížnej a úplne nezávislej medzinárodnej poroty. Poroty nezaťaženej osobnými či skupinovými záujmami, sympatiami či antipatiami k súťažiacim. Čomu v prípade domácich porotcov nikdy nemožno zabrániť, aj keď sú im práce prezentované anonymne. Ďalej sa súťaž nezaobíde bez dokonale zohraného pracovného tímu, ktorého členovia sú schopní nehládieť na čas ani únavu, svoju prácu berú ako zábavu a hlavne ju majú veľmi radi. A potom mám vedľa seba ľudí, vlastne kamarátov s bohatou medzinárodnou skúsenosťou. Určite k nim patrí Andrej Reiser, zakladateľ agentúry Bilderberg a korešpondent viacerých nemeckých médií. Andrej stál pri mne od prvého ročníka súťaže. Ďalej Petr Josek, fotograf Reuters, alebo Líba Taylor, česko-britská fotografka, ktorých sieť kontaktov je pre nás nedoceneniteľná, a napokon i fotograf agentúry VII, Čechoameričan Antonín Kratochvíl. My sme boli s manželom (Vladimírom Remešom, pozn. red.) asi prví, ktorí ho po návrate z emigrácie v 90. rokoch publikovali, a dnes je pre mňa veľmi dôležitou osobou, s ktorou sa možno radiť.

Sú nejaké okamihy v histórii Czech Press Photo, ktoré dnes ľutujete? A čo naopak považujete za svoj úspech?

Priznávam, že niekoľkokrát som bola nahnevaná na medzinárodnú porotu, pretože udelili hlavnú cenu úplne inému typu fotografie, než by bolo podľa mňa správne. Uvediem príklad z roku 2002. Celé Čechy boli pod vodou a i v súťaži dominovali práve fotky z povodní. Najhoršia prírodná katastrofa v modernej histórii tvrdo postihla stovky miest a obcí, hlavné mesto nevy-

© Andrej Balco, fotografia z cyklu Nedělní přání, 2007

nímajúc. To strašné utrpenie, keď vyhasli ľudské životy, ľudia prišli o strechu nad hlavou, skoro štvrtí milióna ich muselo byť evakuovaných, boli nevyčísliteľné škody na majetku, pamiatkach... a porotcovia dali hlavnú cenu fotografii topiaceho sa slona v pražskej ZOO.

Po skončení súťaže sa v novinách strhla obrovská diskusia. Požiadala som člena poroty Thomasa Hoepkera, vtedajšieho viceprezidenta agentúry Magnum, aby mi, preboha, pomohol obhájiť rozhodnutie poroty. A jeho odpoveď? Pre porotcov, ktorí katastrofu neprežili na vlastnej koži, mal symbol – exotické zvierá pochádzajúce z Afriky prichádzajúce v Prahe o život – nesmiernu výpovednú silu. Nakoniec, s odstupom času, som porote vždy musela dať za pravdu.

Medzinárodná porota sa nám vždy veľmi oplatila, a hoci párkrát sme sa možno tak úplne netrafili vo výbere porotcov, priniesla skvelé výsledky. Výstavnú premiéru dnes vidí priemerne 40 000 ľudí. To je obrovský úspech.

Súťaž Czech Press Photo je veľmi kvalitná, či už zastúpením autorov, alebo porotou.

Prečo sa tak málo českých a slovenských autorov uplatní na World Press Photo? Od čias Stanislava Terebu, ktorý získal hlavnú cenu World Press Photo v roku 1958, získala ceny len hĺstka, za všetkých menujme napríklad Bedřicha Koceka, Romana Sejkota či nedávneho laureáta Romana Vondrouše.

Ide o vcelku logický jav. Po prvé, vo World Press Photo je obrovská konkurencia, do súťaže prihlásia ročne okolo stotisíc fotografií. Po druhé, porotcovia z medzinárodných médií už poznajú práce, ktoré v danom roku boli publikované v medzinárodnej tlači. Tie im potom rezonujú pri hodnotení súťažných fotografií. Naši fotografi až na výnimky pre medzinárodnú tlač nepracujú, nie sú teda známi na trhu. Pri tom nesmiernom množstve súťažných prác je to v očiach porotcov určitý hendikep, aspoň podvedome.

Možno je to dané aj výberom miestnych politických tém, ktoré nemôžu súperiť so svetovými, i keď fotografické spracovanie je vynikajúce a na úrovni. Príkladom môže byť fotografia Davida Ratha vo výfahu, ktorá reflektovala danú korupčnú kauzu, ale i politickú korupciu všeobecne. Úžasná fotka, ktorá by však vzhľadom na lokálny obsah vo svetovej konkurencii nemala šancu...

Spomenuli ste kardinálny prípad, pretože práve táto fotografia veľmi oslovila medzinárodných porotcov. Pýtali sa, čo to je, o čo ide? S patričným výkladom a vysvetlením pozadia bolo rozhodovanie poroty jednoduché a hlavnú cenu Czech Press Photo dostala jednohlasne. Na World Press Photo by však žiadnu významnú úlohu zohrať nemohla.

Áké sú vaše ďalšie plány do budúcnosti?

Národné súťaže, či už je to Czech Press Photo, Slovak Press Photo alebo ďalšie, hrajú v obrazovom žurnalizme mimoriadne dôležitú rolu, pretože nastavujú latku kvality. V neriadenej záplave obrazov, ktoré všetci, nielen profesionálni novinári a fotografi, chrlia a zdieľajú na sociálnych sieťach, táto latka niekedy chýba. A ľudia ju môžu spoznávať práve prostredníctvom súťaží, učiť sa odlišiť skutočné vizuálne posolstvá od bezobsažného balastu.

Čo sa týka samotnej súťaže, budeme sa oveľa viac sústrediť na video sekciu. Domnievam sa totiž, že dnes ešte nedostávame to najlepšie, čo na poli novinárskeho videa vzniká. Autori sa ostýchajú, alebo si jednoducho neveria. Kvalita i početnosť video prác bude v nadchádzajúcich rokoch silnieť.

Výstava bude inštalovaná v SNM – Výstavný pavilón Podhradie, Žižkova ulica

Branislav Štěpánek
Publicista

*Magnum
49 post
Způsobem
přijímání
je velmi
obdobně - k tomu
přijímání
je to velmi
všeobecně
a vzhledem k tomu
a vzhledem k tomu*

Naprieč svojím životom

Očami fotografky

dokumentárny film (SR/ČR, 84 min.)

námet, scenár a réžia: Matej Mináč

kamera: Jan Drnek, Antonín Daňhel, Martin Kubala, Peter Zubal a i.

hrajú: Zuzana Mináčová, Julie Ondračková, Zdeněk Piškula, Johana Nováčková, Lukáš Král a i.

rok vzniku: 2015

Produkcia: Trigon Production, Matej Mináč, Patrik Pašš

svetová premiéra: 8. 7. 2015, MFF Karlovy Vary

slovenská premiéra: 15. 9. 2015, MFF Cinematik, Piešťany

hodnotenie: *****

Namieriť kameru na vlastnú matku a udržať pritom životaschopný filmový tvar bez prílišnej sentimentálnosti či rodinkárstva je vcelku náročná úloha. O to väčšmi, ak to znamená celistvo uchopiť človeka s viac než tridsaťročným životom Slovenska a Čiech.

Scenárista, režisér a producent Matej Mináč, absolvent réžie bratislavskej VŠMU, slovenskému divákovi známy predovšetkým medzinárodne oceňovanou trilógiou filmov o sirovi Nicholasovi

Film Očami fotografky, © Antoan Pepelanov, rok 2014. Vľavo: Zuzana Mináčová

Wintonovi, ktorý zachránil 669 českých a slovenských židovských detí pred smrťou v koncentračnom tábore /Všichni moji blízcí (1999), Nicholas Winton – Síla ľudskosti a Nickyho rodina (oba 2011)/, natočil celovečerný dokument s prvkami drámy Očami fotografky o Zuzane Mináčovej. O absolventke Vyššej školy umeleckého priemyslu (1949), vedúcej fotooddelenia Štúdia hraných filmov v Bratislave (1949 – 1990) a dokumentárnej fotografke, ktorá už viac než štyridsať rokov zachytáva osobnosti filmových festivalov. Zároveň vo svojej poeticko-imaginatívnej výtvarnej tvorbe pracuje predovšetkým s inscenovaným portrétom, krajinou a zátiším, experimentuje s ich realistickým obrazom, farebnosťou a kompozíciou.

S humorom, skromnosťou a rozprávačským talentom sprevádza nás celým filmom samot-

ná autorka. Podobne ako v nedávno vydannej monografii Život fotografky (Formáčková, Marie; Mináčová, Zuzana: W.I.P., Praha 2013), máme možnosť chronologicky nahliadnuť do jej rodinného a stále aktívneho profesionálneho života. Matej Mináč ho obklopil audiovizuálnou kolážou s prvkami drámy. Jej energické rozprávanie naprieč fašizmom, komunizmom a súčasnosťou ukotvuje bohatým dobovým filmovo-dokumentárnym materiálom zo zbierok Slovenského filmového ústavu, osobným fotografickým archívom, scénami z filmu Všichni moji blízcí (1999), inšpirovaného Mináčovej životom, hranými rekonštrukciami a výpoveďami jej priateľov-kolegov. Namiesto podrobnej autorskej explikácie jej diela približuje nám kontext udalostí a ľudí, ktorí ju zásadne osobne a pracovne ovplyvnili.

Mináčovcom sa podarilo po dvoch rokoch zbierania a spracovávaní filmového materiálu vytvoriť emocionálne a informačne nasýtený portrét o nemožnosti vymazania spomienok a každodennej odvahe, ktorá je schopná znovu doputovať na najdesivejšie miesto svojho života a vysloviť nahlas poďakovanie záchranej sile čistej detskej lásky.

Veronika Markovičová

fotografka a filmová teoretička

Marta Bezúchová Stachová (30. 4. 1948 – 20. 4. 2015)

Vo fotografickej historiografii, resp. kritike v druhej polovici 20. storočia zásadný tón určil Ľudovít Hlaváč v 50. a 60. rokoch, z kritik a medailónov autorov vystaval texty zavŕšené dejinami svetovej a slovenskej fotografie (koniec 80. rokov). V 70. rokoch nastúpila post-hlaváčovská generácia kritikov a historikov, ktorí rozšírili okruh záujmu fotografických publicistov/kritikov.

V tomto pohybe/zmene dôležité miesto patrí Marte Bezúchovej Stachovej, ktorá kvôli vážnej chorobe po roku 2000 obmedzila svoje aktivity. Napriek tomu ju však jej dovtedajšie, ale aj následné, hoci už nie také početné príspevky, radia k dôležitým postavám nielen fotografickej reflexie. Absolventka archívnej vedy na filozofickej fakulte UK (v roku 1972) skĺbila literárne schopnosti – publikovala vyše 40 rôznych poviedok pre deti a mládež (aj v súčasnom prváckom šlabikári je jej rozprávka) – so záujmom o dejiny výtvarného umenia, v ktorom nakoniec najväčší priestor získala fotografia.

Jej archívárske vzdelanie ju predurčilo na prácu najprv v Slovenskom národnom archíve, neskôr na Mestskej správe pamiatkovej

starostlivosti a ochrany prírody, v Galérii mesta Bratislavy, v 90. rokoch pracovala v Slovenskej národnej galérii. Vzdelanie v odbore umelecká fotografia získala v rokoch 1963 – 1967 na Strednej škole umeleckého priemyslu v Bratislave. Vo svojej publikačnej práci sa zamerala na oblasť, ktorá súznela s alternatívnymi prúdmi vo výtvarnom umení (písala aj o Igorovi Kalnom či Adriane Šimotovej), v rámci štipendijnej úlohy spracovala vývoj v našej fotografii 70. rokov, ale aj rôzne podoby užitej fotografie. Pripravila výstavu fotografie módy (v roku 1991 tiež rozhovor s Helmutom Newtonom), potom o fotografii architektúry (spolu s manželom Ľubom Stachom). Niekoľko rokov prispievala do Kultúrneho života, kde predstavovala rôznych domácich i zahraničných fotografov, ktorých fotografie ilustrovali dané číslo. Jej spracovanie diela Vojtecha Alexandra z obdobia okolo roku 1905, keďmarského lekára a vášnivého experimentátora, ktorý ako jeden z prvých používal röntgenové snímky pri diagnostike, patrí k zásadným textom. Aj preto, lebo do fotografického diskurzu priniesla problém vizuality ako kľúča, ktorý

© Ľubo Stacho, 1985

významne rozšíril okruh diel radených pod tradičné označenie „fotografické“, aj preto, že pripomenula zabudnuté dielo, ktoré aj vďaka nej sa neskôr stalo „národným kultúrnym dedičstvom“.

Po roku 2000 publikovala texty o architektúre, patrila do autorského kolektívu knihy Majstri architektúry. Stihla však napísať ešte niekoľko zaujímavých článkov do Historickje revue, Tvorbje či do skvelého periodika Knihy a spoločnosť.

Václav Macek

Nová etapa fotografického festivalu v Arles

Letošní 46. ročník nejstaršího fotografického festivalu Rencontres d'Arles, probíhající až do 20. září, byl očekáván s mimořádným napětím. Poté, co loni na svou funkci rezignoval jeho dlouholetý ředitel Françoise Hébel a na jeho místo nastoupil dosavadní šéf Elysejského muzea v Lausanne Sam Stourdzé a novým festivalovým prezidentem se stal bývalý francouzský ministr zahraničí Hubert Védrine, se očekávaly velké změny. Nějaké se sice objevily, například plakáty radikálně změnily styl, katalog vyšel v jiném formátu a některé festivalové večírky, na které se dříve bylo možno dostat jenom na pozvánky, byly přístupné všem (zato se na nich stály na skleničku vína dlouhé fronty). A také počet 35 výstav je nižší než v minulých letech, protože některé industriální haly, které míval festival k dispozici, byly zbourány a na jejich místě se staví multifunkční kulturní centrum podle návrhu architekta Franka Gehryho. Univerzalita festivalového programu z širokého spektra historie a současnosti fotografické tvorby však zatím zůstala zachována.

Nový ředitel chtěl akcentovat dialogy fotografie s hudbou, architekturou a filmem. Proto se v programu objevila například expozice amerického fotografa Sandra Millera, v níž slavný americký herec John Malkovich za pomoci složitých převleků a makeupů i vytříbeného smyslu pro napodobení mimiky a gest se stylizoval do hrdinů a hrdinek řady ikonických fotografií. Chameleonovsky se proměnil v předčasně zestárlou Kočující matku ze slavného portrétu Dorotheey Langeové z roku 1936, v Ernesta Hemingwaye v roláku z fotografie Yousufa Karshe nebo dokonce v mladé dívky – dvojčata z fotografie Diany Arbusové. Millerovy

fotografie občas balancují na hraně kýče, ale většinu z nich je třeba ocenit pro jejich invenčnost a vtip i jako osobitý příspěvek k tématu změny identity, jak ho v hlubší podobě známe třeba z děl Cindy Shermanové.

Z expozic na hudební téma nejvíce pozornosti poutá ohromná sbírka stovek invenčních fotografických obalů vinylových gramofonových desek, zahrnující expresivní černobílé portréty zpěváků a muzikantů od Richarda Avedona, Irvinga Penna nebo Antona Corbijna, ukázky fotografické a grafické spolupráce The Rolling Stones s Andyem Warholem, či rozličné varianty fotografií členů skupiny The Beatles přecházejících londýnskou ulici Abbey Road. Na výstavě se není možno ubránit jemné nostalgii, protože zlatá léta spolupráce špičkových fotografů, grafiků a muzikantů skončila s nástupem malých DVD a především se stahováním hudby z internetu. Neznamená to, že by v dnešní retro vlně vinylových desek dále nevznikaly kvalitní obaly, jak ukazuje druhá výstava Skryté poklady undergroundové hudby, zaměřená na alba, o jejichž existenci ví jenom malá skupina expertů, ale jde už většinou o rarity, na nichž se podílejí většinou dosud méně známí fotografové a výtvarníci.

K oblasti fúze hudby a fotografie patří i retrospektiva Martina Parra. Slavný fotograf pro ni vybral na pět set mnohokrát publikovaných i dosud málo známých děl z různých období své tvorby, v nichž se suchým humorem i notnou dávkou ironie ukazuje především rozličné aspekty britského životního stylu, ale také konzumentarismu a globalizace v mnoha zemích planety. V sugestivním prostředí gotického chrámu je jejich část představena ve výstavních

© Markus Brunetti, Dóm v Kolíne nad Rýnem, 2008 – 2013

zvětšeninách, ale většina je promítána v devíti tematických projekcích, podmalovaných soundtracky francouzského skladatele Matthieua Chedida. Zatímco na samotné výstavě to výborně funguje, na úvodním festivalovém večeru v Antickém divadle spolupráce obou tvůrců utrpěla tím, že Parr v ní nerespektoval žádná časová či tematická kritéria a své fotografie promítal jako zcela chaotickou směs.

Do třetího tematického okruhu Fotografie v dialogu s architekturou se dostala řada nezáživných prací, k jakým patří třeba popisné záběry neonových reklam z Las Vegas 70. let od Holanďana Toona Michielse, ale na druhé straně také fascinující ohromné fotografie fasád evropských katedrál, jejichž technické dokonalosti s neuvěřitelnou ostrotí sebemenších detailů dosáhl německý fotograf Markus Brunetti poskládáním z ohromného množství digitálních snímků. Dílčí záběry pro výslednou fotografii dómu v Kolíne nad Rýnem například pořizoval po dlouhých sedm let.

Ze současné tvorby vzbuzuje velký zájem výstavní premiéra souboru Ráje – výroční zpráva, v níž se Holanďan Paolo Woods a Ital Gabriele Galimberti zaměřili na různé proslulé daňové ráje od Monaka až po Kajmanské ostrovy. V jednom z nich – Delaware – si během dvaceti minut nechali za malý obnos a bez jakýchkoliv dokumentů zaregistrovat vlastní společnost The Heavens, která se tak stala vedle Apple,

© Půtač na výstavu Anny Orlovsy před nádražím v Marseille

Coca-Coly či General Electric jednou z 285 tisíc firem údajně sídlících v tomto malém americkém státě. To jim usnadnilo přístup k ředitelům off-shorových finančních institucí na Britských Panenských ostrovech, do trezorů v singapurském Freeportu, v nichž jsou bez dohledu daňových úřadů uloženy tuny zlata, i mezi miliardáře, holdující vodním sportům v uzavřených klubech na seychelských plážích. Vytvořili výtvarně silné a řemeslně precizní fotografie, doprovázené výstižnými suše konstatujícími texty, které z mnoha různých úhlů mapují oficiální a ukryvanou realitu míst, do nichž se stěhují statisíce společností i jednotlivců z daňově méně příznivých států. Absurdní turistické výpravy do míst dávných i nedávných tragédií – do památníku genocidy ve Rwandě s lebkami tisíců zavražděných, do okolí černobylské elektrárny či k ruinám domů, zničených zemětřesením v Číně, sugestivně ukazuje Francouz Ambroise Tézenas v souboru *Byl jsem tady* – černá turistika.

Určitým zklamáním je přehlídka tvorby osmi fotografů z Japonska, sestavená kurátorem fotografické sbírky Tate Gallery v Londýně Simonem Bakerem, která na jedné straně obsahuje až příliš mnoho notoricky známých prací od protagonistů japonské fotografie 60. a 70. let jako jsou Daido Moriyama či Eikoh Hosoe a na druhé straně aktuální tvorba je v ní představena jenom úzkým fragmentem intermediálních děl. Nevyrovnaně působí také expozice fotografií deseti autorů vybraných do soutěže o cenu *Objev*. K těm nejlepším patří práce kyjevské skupiny Shilo Group, reflektující současnou neutěšenou situaci na Ukrajině kombinacemi dokumentárních a inscenovaných a někdy i výrazně barevně přemalovaných snímků, a také přízračně působící aranžované výjevy na rozhraní snu

a skutečnosti od polské absolventky Institutu tvůrčí fotografie SU v Opavě a Filmové školy v Lodži Anny Orłowske. Shilo Group i Orłowskou nominoval ředitel festivalů v Lodži a Hamburku Krzysztof Candrowicz. Cenu, udělovanou stovkami akreditovaných novinářů a profesionálů, dostala Francouzka Pauline Farqueová za autoreflexivní soubor, kombinující fotografie s deníkovými texty.

Mimořádně bohaté zastoupení letos mají historické expozice. Některé jsou skutečně objevné, jako třeba výstava proslulého amerického fotografa Walkera Evansa, který tentokrát není představen svými sociálními dokumenty z let Velké hospodářské krize, ale méně známými pracemi pro americké časopisy. Mezi nimi svrchovaně autentickými záběry cestujících v newyorském metru či chodců na ulicích Detroitu, pořízenými skrytou kamerou. Z velké retrospektivy jeho krajana Stephena Shorea zaujmou především starší práce ze 70. let, které se právem řadí k průkopnickým dílům v oblasti moderní barevné fotografie i stylu nové topografie. Shore fotografoval sám sebe v levných hotelových pokojích, nápaditě zobrazoval nejobyčejnější věci kolem sebe, zachycoval chaotické směsi domů, benzinových stanic, reklamních billboardů a sloupů s elektrickým vedením na předměstích velkoměst nebo vydal sérii záměrně zoufale nudných pohlednic se zoufale nudnými budovami v texaském městě Amarillo. Jeho nové práce však už často jenom rozměňují to, co vytvořil v předchozích desetiletích.

Zájemci o historii fotografie si tentokrát v Arles přijdou na své i na dvou výstavách, které představují bohatou fotografickou sbírku místního muzea Réattu a ještě bohatší kolekci Evropského domu fotografie v Paříži. Jsou na nich k vidění desítky dobových originálů mistrovských děl Henriho Cartiera-Bressona, Roberta Franka, Williama Kleina nebo Josefa Koudelky. Novinkou festivalu byla týdenní prodejní expozice osmi desítek nakladatelů fotografických publikací Cosmos – Arles Books, zatímco večerní projekce, udělování významných cen (letos v Arles už podruhé slavil triumf Martin Kollár – po loňském vítězství v Leica Oskar Barnack Award se stal prvním držitelem vysoce dotované Prix Elysée) či desítky přednášek, autogramiád, tvůrčích dílen a vzdělávacích programů pro školy už tradičně patří do jeho programu. Paralelně probíhající festival *Voices Off*, jenž poskytuje příležitost především mladým tvůrcům, je bohužel letos výrazně slabší než loni a jenom zlomek z jeho osmi desítek výstav představuje skutečně kvalitní a progresivní díla. K výjimkám patří skvělá expozice berlínské agentury a školy Ostkreuz. Velkým omylem bylo zařazení němeého filmu *V zemi lovců hlav*, který v roce 1914 natočil americký filmař a fotograf Edward S. Curtis v prostředí Indiánů, do závěrečného večera. Film mohl zaujmout etnografy či zájemce o historii dokumentárního filmu, ale na zakončení fotografického festivalu se nehodil. Zklamáním ovšem byla i letošní *Noc roku*, jejíž projekce byly umístěny v bývalé továrně na papír daleko od centra města, i skutečnost, že v úvodních dnech festivalu byl k vidění jenom zlomek z více než sedmi set fotografických publikací zaslaných do tradiční soutěže.

První ročník *Rencontres d'Arles*, organizovaný novým vedením, celkově nezklamal, ale ani příliš nenadchnul. O tom, zda si arleský festival i nadále udrží výsadní místo mezi desítkami konkurentů, se teprve rozhodne.

Vladimír Birgus
Fotograf, kurátor

Publikováno v Lidových novinách 5. 8. 2015

STREDOEURÓPSKY DOM
FOTOGRAFIE
10 ROKOV / YEARS (2005 - 2015)
CENTRAL EUROPEAN HOUSE
OF PHOTOGRAPHY

© Sandro Miller, John Malkovich ako Jean-Paul Gaultier od Pierra a Gillese, 2014

LANDSKRONA FOTO NESKLAMALA!

Mesiac august patril v malom mestečku Landskrone vo Švédsku už po tretej raz fotografii. Treťou ročník festivalu sa niesol v znamení českej fotografie!

Pred tromi rokmi som mala prvýkrát možnosť byť súčasťou nového fotografického festivalu v meste, ktoré sa dnes hrdó nazýva „Domovom škandinávskej fotografie“. Od začiatku bolo zrejme, že napriek skromnejšej rozlohe festivalu (výstavy sa konajú na nie viac ako 8 až 10 miestach) bude svojou kvalitou veľkou konkurenciou aj oveľa väčším festivalom.

Prvá prehliadka v roku 2012 vznikla na podnet kultúrneho kabinetu mesta, ktorý chcel takýmto spôsobom trochu vylepšiť v minulosti pošramotenú povesť (mesto bolo známe vysokou mierou kriminality). Fotografia mala byť nástrojom zmeny, a tak sa zrodil festival, ktorý od tej doby láka milovníkov tohto média, ako aj profesionálov a nadšencov z celého sveta.

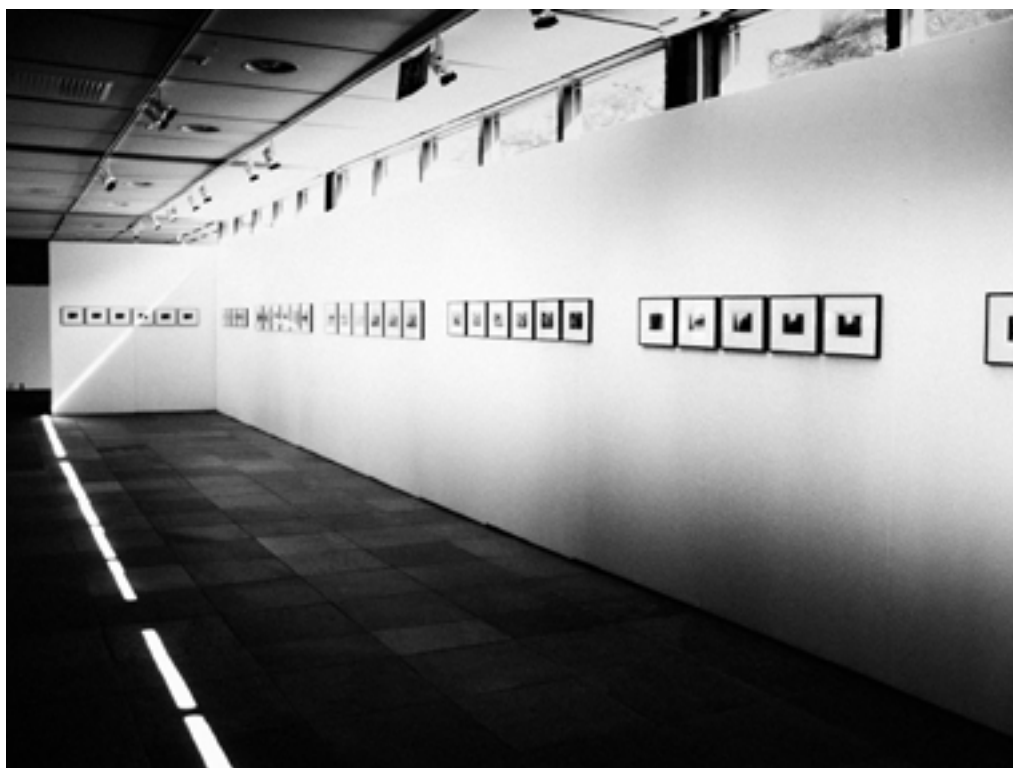
Hlavnou hviezdou prvého ročníka bol Daido Moryama a bola mu venovaná väčšia časť výstavného priestoru v lokálnej „konsthal“. Minulý rok bol hlavnou atrakciou zasa prierez tureckou fotografiou a rok 2015, ako som už spomínala, patril českej fotografii v kurátorskom výbere prof. Vladimíra Birgusa.

Obrovská výstava na dvoch celých poschodiach Mestského múzea prijímala návštevníkov už od 3. júla 2015. Lákadlom bola nielen už viac-menej známa česká avantgardná fotografia, ale aj prierez súčasnou českou fotografiou: napríklad autori ako Pavel Mára, Dita Pepe, Viktor Kolář, Jindřich Štreit, Václav Podestát či Petra Steinerová.

Fotografie, inštalácie kníh, časopisov... vytvorili fantastickú „cestu“ českou fotografiou. K výstave vyšiel rozsiahly 270-stranový katalóg s textami Petra Bieleza a Štěpánky Bielezovej. Taktiež bol pripravený pomerne rozsiahly sprievodný program s prednáškami a prezentáciami – vrátane prezentácie našej publikácie Dejiny európskej fotografie 20. storočia.

Festival predstavil aj dve samostatné výstavy Jindřicha Štreita a Dity Pepe.

Česká fotografia, napriek tomu, že zaberala najväčší priestor a lákala zrejme najviac, nebola samozrejme jediná. Vidieť sme mohli svetoznáme-

© Thomas H Johnsson

ho Duana Michalsa v kurátorskom podaní Enrici Vígano, ktorá umožnila jeho fanúšikom diskusiu s týmto veľikánom priamo spojením sa cez skype.

Ďalšími hviezdami boli Boris Mikhailov s dvoma výstavnými projektmi, Tacita Dean, Doug Richard, Halil, Anna Strand a viacerí mladí švédski autori (Olle Ljungström, Johan Österholm, Jennie Rosberg...)

Festival v Landskrone si pomaly ale iste buduje značku kvality, ktorá rezonuje. Už teraz som zvedavá, čo prinesie budúci ročník. Držím veľmi palce!

Michaela Bosáková
Kurátorka

© Elvira Gligoric

© Vita Mikhailov

Druhá najstaršia česká umelecká stredná škola sa predstavuje fotografickou výstavou v SEDF

Miesto: Stredoeurópsky dom fotografie
Bratislava

Výstava: Retrospektíva

Termín: 30. 9. – 1. 11. 2015

Hodnotenie: *****

Jubileum 90. výročia svojho vzniku si na dvoch poschodiach Stredoeurópskeho domu fotografie (SEDF) pripomína Střední škola umění a designu (SŠUD) v Brne prierezovou výstavou Retrospektíva. Vyše sto fotografií je výber z tvorby jej absolventov a pedagógov od konca štyridsiatych rokov minulého storočia.

„Táto druhá najstaršia stredná umelecká škola v Čechách bola založená pri Obchodnej a živnostenskej komore v roku 1924. Nemala od začiatku fotografiu ako študijný odbor, ale fotografovanie bolo súčasťou výučby nielen za účelom dokumentovania práce iných oddelení. Ministerstvom školstva a kultúry bolo v roku 1950 oficiálne potvrdené samostatné oddelenie fotografie a takmer 30 rokov bol jeho vedúcim Karel Otto Hrubý. On oddelenie výrazne formoval, tiež organizoval pobyty študentov na Slovensku, čo bolo prospešné pre vzájomné medziludské vzťahy aj k tejto vybranej profesii,“ na vernisáži povedala Jana Vránová, ktorá so súčasným vedúcim oddelenia fotografie Martinom Vybíralom pripravila výstavu.

K. O. Hrubý sa venoval najmä dokumentárnej a krajinárskej fotografii a jeho mestské zábery sú najstaršie vystavené fotografie spolu s prácami Oldřicha Staněka, ktorý tiež stál pri zrode tohto oddelenia. Jeho vedúcim bol od roku 1977 Vladimír Židlický, ktorý zásadne zmenil orientáciu oddelenia, keďže inklinuje k výtvarnej, umeleckej fotografii. Ďalšími vedúcimi boli František Chrástek, Pavel Dias, Jiří Víšek a od roku 1995 ho vedie Martin Vybíral. Svojou tvorbou sú zastúpení na výstave a pravidelní návštevníci SEDF či Mesiaca fotografie videli aj samostatné prezentácie niektorých z nich.

© Sláma Vojta, Česká paralaxa, 2001

Podobne ako aj výstavu skupiny Česká paralaxa, ktorá vznikla na SŠUD v 90. rokoch.

Vidiecky život a architektúru na čiernobielych záberoch v 60. a 70. rokoch zachytili Dana Vitásková, Jaromír Valeský, Miloš Gregor, Miroslav Sychra, Zdeněk Kastner, Petr Sikula, Miroslav Myška, Vladislav Vejtasa, Miroslav Prokúpek či Jaroslav Prekop, ktorý fotografoval Koncert mladosti v Pezinku (1976).

K žánrovej a výtvarnej pestrosti výberu prispievajú fotografie Jiřího Dvořáka, Ivana Emra, Tomáše Berana, Romana Muselíka, Michala Novotného, Hany Cisařovej, Anny Matusiakovej, Jiřího Zykunda, Davida Židlického a iných. Farebná fotografia dominuje od roku 2010 do 2014 na inscenovaných a fotomontážnych dielach Lenky Konečnej, Venduly Knopovej, Michala Bouška, Adama Hayeka, Ludvíka Otevřela a Martina Duška.

Výstavu dopĺňa katalóg s informáciami a tvorbou fotografův, zoznamom všetkých pedagógov oddelenia fotografie a jeho absolventov za obdobie 1954 až 2012.

Pavol Erdziak
Publicista

© Pavel Dias, 1977 – 1978

Romualdas Požerskis

Väčšinou fotím človeka, keď je sústredený, hľadá pravdu, jasnosť, keď sa vnára hlboko do života, okolia a do samého seba. Nechcem človeka vymaniť z konkrétnej situácie. Kladiem dôraz na čas, miesto a udalosti. Snažím sa zachytiť fotografovaného v okamihu hľadania vlastnej pravdy. V skutočnosti je konkrétny život pre mňa zaujímavejší než pôsobivé abstraktné kompozície. Známe prostredie a autentické slovo prinúti prst stlačiť spúšť.

Anton Sládek – Medzičas, Miznúce miesta Bratislavy

Autor: Anton Sládek

Vydal: Slovart, O.K.O., 2015

Hodnotenie: ★★★★★★★★

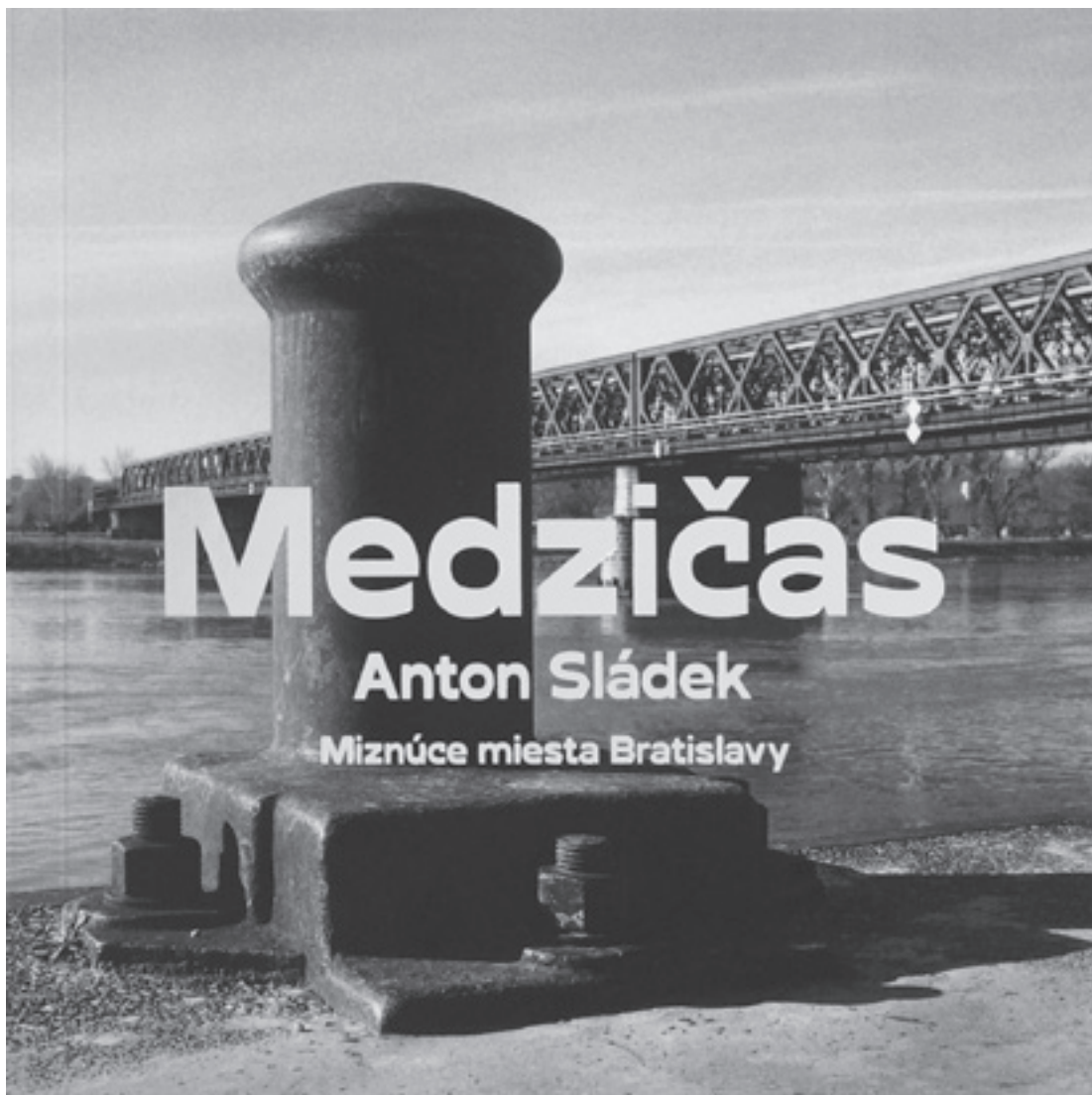
Erich Einhorn uvažuje o „neotrasiteľnej“ identite fotografie: „... jej vynálezom súčasne vznikla viera v jej absolútnu vierohodnosť, autentickosť a pravdivosť. Tento fenomén je neotrasiteľný, i keď sa denne presviedčame o úplnom opaku.“

Anton Sládek si vo svojej najnovšej knihe *Medzičas* adoptuje myšlienky tohto klasika a chápe tento protiklad v dialektike prisvojenia symbolickej rekonštrukcie umeleckého diela (architektúry Bratislavy). A hoci z mnohých objektov v knihe zostali v reáli len torzá, akési pomníky (relikty minulosti), nereaguje prvoplánovou obžalobou, popisnosťou či štatistikou, ale metodologicky posúva svoju poetiku videnia architektúry k pochopeniu jej vlastnej evolúcie, existenciálneho zmyslu a poslania. Fotografie Bratislavy sa mu stávajú vnútornou mapou – vizuálnym denníkom, ktorým kontinuálne putuje popri objektoch svojho detstva (bratislavský tunel, kúpalisko nad Dunajom, nemocnica Bezručova), až po súčasné videnie rodného mesta v kritických kontextoch (sklad č. 7, Dimitrovka, štadión Slovana).

Kniha *Medzičas* technologicky (analogový čiernobiely proces), ale aj myšlienkovy (odkaz moderny) sprítomňuje názory Waltera Benjamina, ktorý píše o novej poetike a ekonomii média fotografie: „... už nie je možné fotografovať bytový dom ani kopy hnoja bez transfigurácie. Radosť môžeme hľadať v samotnej škaredosti objektu novým estetickým spracovaním a štýlovou technickou dokonalosťou. Pre 'Novú Vecnosť' je dôležitá funkcia ekonomiky, ide o politickú funkciu fotografie obnoviť svet taký, ako v skutočnosti vyzerá zvnútra.“

Sládek sa v podnápise *Miznúce miesta Bratislavy* priznáva k určitej nedokonalosti a nezvratnosti osudu urbanistických celkov a objektov, ktoré sú pred zánikom, alebo už neexistujú. Nie je to koncept typický pre časozber, teda presnej klasifikácie toho, čo Bratislava nenávratne stratila, a nie je to ani vytváranie typického archívu, ktorého prioritou je uchovávať objekty (artefakty) v čo najvernejšej a obsahovo najbohatšej informačnej hodnote.

Štruktúra knihy je delená na kapitoly o jednotlivých stavbách. Konceptne sú rozvrhnuté na rytmus celkov, polocelkov a detailov. Prítomné sú diagonálne kompozície, magickosť svetla s odkazom na avantgardné postupy. Autor komunikuje s čitateľnosťou reality, naru-

© Anton Sládek, Kovový stĺp, 17. 3. 2004

šením lineárnej perspektívy (mierky), textúrami povrchu, hry svetla a tieňa. Tieto žánrové formy fotografie architektúry chápe všeobecne ako tvarový habitus diela, vonkajší obal, do ktorého je predmetná realita zahalená. Každý záber Antona Sládeka je metaforická „maska“ skrývajúca jeho sakrálny zmysel a podstatu danej stavby. Politicky nekonfrontačne reaguje na termín „urbicídny“ definovaný americkým sociológom Stephenom Grahamom, ako zámerné likvidovanie heterogenity mesta a presadzovania homogenity, ktorá reprezentuje faktor ničenia historických kultúrnych vrstiev, vymazanie pamäti a likvidáciu ducha mesta.

Rušivým prvkom publikácie je zvolený formát knihy (16 x 16 cm), ktorý je nedostatočný na konfortné vnímanie bohatosti detailov a povestnej technickej dokonalosti Sládekových fotografií. Zaostáva aj samotná dramaturgia knihy. V tejto súvislosti mi prichádza na myseľ dizertačný projekt Tomáša Maninu, ktorý okrem zachovaných objektov fotografoval aj prázdne priestory sanovaných industriálnych stavieb Bratislavy, akési „magické zbúraniská“, biele mapy pripra-

vené pre developerov. Mnohovrstevnatosť témy mohol Sládek využiť rozšírením kapitol o prázdne biele strany s mapkou (popisom? kresbou?) nielen existujúcich stavieb, ale rovnako zmiznutých objektov, ktoré mali historickú, kultúrnu a spoločenskú hodnotu. Otázne sú ilustračné perokresby uvádzajúce jednotlivé kapitoly objektov. Koncept neobohacujú a posúvajú knihu skôr do darčekovej polohy, čo však v konečnej sumarizácii argumentov pre a proti môže publikácii takéhoto typu priniesť určité komerčné benefity.

Anton Sládek ľudsky aj odborne kladie otázky, ktoré súvisia s „kultúrnosťou cesty“. Je to cesta symbolickej referencie, vnímania tohto prechodu od symbolu k významom. Sládek v časovom oblúku posledných dekád zdôraznil tvorivú autonómiu autora a jeho vzdor voči diskurzu s danou epochou. Nielen významovo, vizuálne, ale filozoficky potvrdil problém o „kontinuite pamäti“, o tom, že kultúra je kontinuita, a nie pokrok vytrhnutý z koreňov.

Jozef Sedlák
Fotograf

Foto View: Czech Republic

Kniha: Landskrona Foto View: Czech Republic. A Century of Avant-garde and Off-guard Photography

Texty: Björn Andersson, Vladimír Birgus, Štěpánka Bielešová

Vydali: City of Landskrona, Landskrona, Muzeum umění Olomouc, 2015. 272 str.

Hodnotenie: ★★★★★★★★

K bezprecedentně rozsáhlé letní přehlídce české fotografie ve Skandinávii vyšel pozoruhodný katalog. Obsahuje ukázky sedmi kolekcí vyvezených na fotofestival ve švédské Landskroně. Více než 200 prací klasiků i význačných soudobých tvůrců pocházelo jednak z třetí nejdůležitější státní sbírky fotografického umění, jednak z majetku žijících autorů. V defilé nechybí Josef Sudek, Emila Medková, Jan Saudek, Běla Kolářová, Miroslav Hák, Jan Svoboda, Vilém Reichmann, Miloslav Stibor, Lenka Klodová nebo Milena Dopitová... Jednotlivé sondy vznikly spoluprací kurátorky Štěpánky Bielešové z Muzea umění Olomouc s Vladimírem Birgusem a jejich švéd-

ským partnerem Björnem Anderssonem. Bezmála třísetstránkovou publikaci s předmluvou jmenovaného hostitele realizovalo Landskrona Museum v koprodukcii s olomouckou institucí.

Vladimír Birgus prezentuje Mistry české avantgardní fotografie, jak zní podtitul, neboli čtvero silných příjmení: Drtikol, Funke, Rössler, Wiškovský. Připravil také výstavu autoportrétů Dity Pepe a uplatnil reprízu Vnitřního okruhu v současné české fotografii. Štěpánka Bielešová je autorkou kapitol o 40. až 70. letech minulého století a zvláště o experimentech skupiny DOFO v 60. letech. Společně s Birgusem a Anderssonem se podílela na individuálních prezentacích Jindřicha Štreita a Viktora Koláře.

Švédsko-anglická publikace Landskrona Foto View: Czech Republic byla realizována při 2. ročníku festivalu evropské fotografie. Muzeum v Landskroně zakládá touto cestou další z ohnisek expandujícího oboru.

Josef Moucha
fotograf a publicista

Krajiny Dušana Slivky

Kurátor: Antonín Dufek

Termín: 2. 9. – 27. 9. 2015

Miesto: Stredoeurópsky dom fotografie

Umělecká barevná fotografie se v sedmdesátých letech minulého století prosazovala těžko. Zdála se příliš popisná. Podle tehdejšího mínění popis nemohl být umění. Černobílá fotografie je ostatně i dnes často považována za „umělečtější“, než barevná. Jednu z možností, jak proti detailnímu popisu upoutat pozornost ke kompozici fotografického obrazu, jsou plošně komponované „prázdné“ krajiny, zaplněné někollka málo barevnými útvary. Dušan Slivka si tuto možnost uvědomil nezávisle na jiných, ale nebyl sám. Při prohlížení jeho fotografií se mohou vybavovat podobná díla řady dalších autorů, z nichž nejslavnější je Franco Fontana. Za vnější podobností modelové blízkých fotografií lze však rozeznat velké odlišnosti v jejich motivaci, charakteru a smyslu. Nejčastější jsou formálně poutavé kompozice, lákavé například barevnými kontrasty geometrických tvarů. Pro Slivku však krajina není prostředkem, nýbrž cílem. Pestrobarevnost potlačuje, často fotografuje v podvečer, barevné plochy jsou při bližším pohledu „živé“, plné valérů. Fotografie bývají rozděleny jen horizontem, obraz má minimum opěrných bodů. Autor dává najevo, že je zaujat elementárními hodnotami a vztahy v krajině, nikoli její tvarovou a barevnou rozmanitostí.

Osobnost a život Dušana Slivky (1944) jsou v souladu s naznačeným chápáním jeho díla. Jeho autor žije v Banské Bystrici a od mládí tráví hodně času v přírodě, především v okolních horách. Po ukončení studia kamery na Filmové akademii múzických umění v Praze v roce 1968 Slivka

brzy přešel od filmu k fotografii a prosadil se jako jeden z nejlepších profesionálních fotografů. Od roku 1993 se soustředí na velkoformátovou fotografii a ušlechtilé tisky. Jeho volná tvorba je rozmanitá, ale vystavován je převážně soubor Krajina. Jednotlivé Krajiny nesou jen čísla, nejsou místopisně určeny. Soubor dodnes není uzavřen.

Antonín Dufek
kurátor fotografické zbiery

MESIAC FOTOGRAFIE – HIGHLIGHTS, Bratislava – 25. ročník, november 2015

EUROPEAN MONTH
OF PHOTOGRAPHY

ATHENS BERLIN BRATISLAVA BUDAPEST
LJUBLJANA LUXEMBOURG PARIS VIENNA

V galériách a muzeách Bratislavy otvoríme v novembri 29 individuálnych a kolektívnych výstav autorov z celého sveta.

K hviezdnyh udalostiam festivalu bude nepochybne patriť výstava Roberta Doisneaua (1912 – 1994), vynikajúceho francúzskeho fotografa, ktorého nežne poetické, a súčasne humorné snímky získali uznanie na celom svete. Výstava predstaví aj jeho svetoznámu fotografiu mileneckého bozku pred parížskou radnicou v roku 1950.

Na výnimočné hodnoty humanistickej reportáže odkazuje výstava majstrov litovskej fotografie, ktorí v sedemdesiatych a osemdesiatych rokoch 20. storočia odkrývali tvár reálneho socializmu v Pobaltísku.

Na opačnom póle sa ocitla výstava nášho momentálne najúspešnejšieho fotografa Martina Kollára, ktorý predstavuje aktuálnu podobu dokumentárnej fotografie. Výstava The Best of Czech Press Photo tvorí výber najlepších novinárskych českých, ale aj slovenských fotografií od vzniku tejto súťaže v 90. rokoch.

Z českej fotografie v Galérii mesta Bratislavy v kurátorskej koncepcii Vladimíra Birgusa predstavíme výber z diela Eugena Wiškovského, Františka Dřtikola, Jaroslava Rösslera a Jaromíra Funkeho.

Eduard Kozics

Stanica železničnej dráhy. Asi 1870 – 71, albumínová fotografia, vizitka, rozmery podložky 6 x 10,5 cm, rozmery fotografie 5,5 x 9 cm. Múzeum mesta Bratislavy.

Martin Kollár

Field Trip

Séria FIELD TRIP, Izrael, 2009 – 2011

K udalostiam 25. ročníka bude určite patriť aj výstava Waltera Niedermayra, skvelého krajinárskeho talianskeho fotografa z južného Tirolska, aj retrospektíva JUDITY Csáderovej, pozoruhodnej osobnosti slovenskej fotografie konca 20. storočia.

Mesiac fotografie v Bratislave organizuje Stredoeurópsky dom fotografie ako súčasť Európskeho Mesiaca fotografie, ktorý sa koná vo Viedni, Berlíne, Budapešti, Paríži, Lubľane a Aténach.

To najlepšie z Czech Press Photo.

20 rokov (1995 – 2014)

FOTOGRAFIE ROKU 1997 / PHOTOGRAPH OF THE YEAR 1997, PETR JOSEK (Reuters)
Pes plave v zatopené ulici Uherského Hradiště během povodňové katastrofy na Moravě, 11. 7. 1997 / Dog swims in a flooded street of Uherské Hradiště during the disastrous floods in Moravia, 11 July 1997

Fotografi

vířazi Litovskej národnej kultúrnej a umeleckej ceny v rokoch 1990 – 2011

© Romualdas Rakauskas, Fotografia z cyklu Žydėjimas, 1978

Judita Csáderová

© Judita Csáderová 1967, LITVA

Robert Doisneau
Lovec obrazov

Bozk pred parížskou radnicou / Kiss by the Paris City Hall, 1950
© Atelier Robert Doisneau

PROGRAM FESTIVALU MESIAC FOTOGRAFIE 2015

SLOVENSKO

Eduard Kozics – Fotograf Bratislavy – SNM, Múzeum kultúry Maďarov na Slovensku

Noro Knap – Samé od seba – Kaplnka sv. Jána Evanjelistu

Monika a Ľubo Stacho – Obchodná na Obchodnej – Galéria Satelit

Martin Gerboc – #1 Svitanie / #2 Svätý Leviathan
Martin Hák Gerboc čaká na zatmenie vo svojej cele / #3 Hĺbka sa blíži – Galéria Cypriána Majerníka

Martin Kollár – Exkurzia – Slovenská národná galéria – Esterházyho palác

Andrej Bán – Stopy – Open Gallery

Výstava zo zbierok fotografie – Roman Feckl Gallery

Judita Csáderová – „Bez názvov“ – Galéria Slovenskej výtvarnej únie – Umelka

Ján Šipöcz – Voľné dni – Galéria Artotéka

Zuzana Pustaiová – Aký kraj – taký mrav – Galéria F7

SLOVENSKO V ZAHRANIČÍ

Mária Pinčíková – Som svoj pes – Slovenský inštitút vo Varšave

Boris Németh – Zo života krajiny – Slovenský inštitút v Budapešti

ČESKÁ REPUBLIKA

Markéta Luskáčová – Galéria 19

To najlepšie z Czech Press Photo. 20 rokov (1995 – 2014) – SNM, Výstavný pavilón Podhradie

Majstri českej avantgardnej fotografie: Drtikol, Funke, Rössler, Wiškovský – Galéria Mesta Bratislavy, Pálffyho palác

25 rokov Inštitútu tvorivej fotografie FPF Sliezskej univerzity v Opave – Galéria Médium

RAKÚSKO

Gregor Sailer – Uzatvorené mestá – Koncertná a výstavná sieň Klarisky

MAĎARSKO

Gyula Sopronyi – Plávajúci aspekt – Pod knižnicou

POLSKO

Chris Niedenthal – Cesta k slobode – Poľský inštitút

Fotografie Stanislava Ignacyho Witkiewicza – Witkacyho (1885 – 1939) – Poľský inštitút

SLOVINSKO

Lado Jakša – Nepovšimnuté výhľady – Veľvyslanectvo Slovenskej republiky

BULHARSKO

Yana Lozeva – Dlhé leto – Bulharský kultúrny inštitút

MACEDÓNSKO

Elena Geroska – Stopy – Bulharský kultúrny inštitút

TALIANSKO

Walter Niedermayr – Projekčné sféry a dobrodružné ríše – Galéria Mesta Bratislavy, Pálffyho palác

FRANCÚZSKO

Robert Doisneau – Pêcheur d'Images / Lovec obrazov – Danubiana Meulenstein Art Museum

Myette Fauchère – Chameleónske portréty – Hviezdoslavovo námestie – EXTERIÉR

Bernard Plossu – Diela z Centre national des arts plastiques – Francúzsky inštitút

LITVA

Fotografi – víťazi Litovskej národnej kultúrnej a umeleckej ceny v rokoch 1990 – 2011 – Stredoeurópsky dom fotografie, Galéria Martina Martinčeka a Galéria Profil

LITVA – LOTYŠSKO – ESTÓNSKO

Hľadači výhľadov – Súčasná pobaltská fotografia – Západná terasa Bratislavského hradu

IZRAEL

Alex Levac – Paparazzi anonymných – Výstavná sála Univerzitnej knižnice v Bratislave

USA / UA

Lida Suchy – Portrét dediny – Slovenské národné múzeum

Walter Niedermayr

© Walter Niedermayr, Felskinn 04/2005
Courtesy: the artist and Galerie Nordenhake Berlin / Stockholm

Obrazy o dreve a čase

Miesto: Pálffyho palác – Letné sídlo

Termín: 10. 9. 2015 – 23. 10. 2015

Hodnotenie: ★★★★★★★★

Čas je potvora. Nadeľuje všetkým rovnako. Ani Einstein s ním nevybabral. Alebo inak, slovami básnika: „Čas, voda v koši i plané milovanie odchádzajú.“ Tónovi Fialovi čas vymeral 10. septembra 60 rokov. Práve dosť na to, aby sa pozastavil a zistil, či mu „nevytiekla voda z koša“.

Ale, ako Tóna poznáme, o tom nemôže byť vôbec reč. Doteraz svoju tvorbu prezentoval na 122 samostatných výstavách a 106 kolektívnych výstavách doma i v zahraničí. Získal rad významných ocenení. Jeho diela sú zastúpené v zbierkach renomovaných domácich i zahraničných galérií a múzeí. O Fialovej tvorbe nakrútili niekoľko dokumentárnych filmov a odvysielali viacero rozhlasových relácií. Od roku 1991 vedie Vydavateľstvo FO ART, v ktorom vydáva monografie slovenských fotografov, maliarov, grafikov, karikaturistov, sklárov a sochárov. Pripomeňme, že vlni v priestoroch SNM v Bratislave vystavil fotografie z potuliek svetom a spolu s Mariánom Pauerom pripravil reprezentatívnu publikáciu Galéria svet. Do života ju na tejto výstave uviedol Rudolf Šuster, ktorý má, ako vieme, rovnako túlavé topánky ako Tóno.

Po potulkách svetom sa Tóno vrátil domov. K životnému jubileu zostavil pre Pálffyho palác na Zámockej ulici v Bratislave výstavu fotografií zo 70. a 80. rokov. Otvorenie výstavy načasoval symbolicky práve na 10. septembra. Som rád, že som sa na ňom zúčastnil. Bolo dôstojné a primerané osobnosti Tóna Fialu. Toľko ľudí na otvorení fotografickej výstavy sa len tak nevidí. Tóno má široké srdce a je v slovenskej výtvarnej obci (a nielen v nej) hlboko a napevno zakorenený, preto bolo gratulantov neúrekom.

Prvú autorskú výstavu Antona Fialu, ktorú pripravil s Klaudiom Viceníkom pre Galériu Profil v kine Pohraničník v Bratislave roku 1975 som, žiaľ, nevidel. A dodnes ma to mrzí. S Tónovými fotografiami som sa stretol tam, kde som ich najmenej čakal – na stenách kancelárie kolegu zo susednej katedry. A neskôr aj v predajni Diela na Obchodnej ulici. Pochopil som, že sa na scéne objavil fotograf mojej krvnej skupiny s výrazným autorským rukopisom. Aj na súčasnej výstave vidno, že jeho poetika a spracovanie fotografií sú osobité a rozpoznateľné medzi stovkami fotografií iných autorov. Opäť nám ponúka cestu na Liptov, Spiš, Kysuce alebo Oravu medzi robotných ľudí, do prostredia dreveníc, polí a vecí, ktoré ich obklopovali. Z fotografií cítim, že ľudia ho prijali za vlastného a Tóno neostal len povrchným pozorovateľom.

© Anton Fiala, Večer vo Vychylovke

musel, síce nakrátko, ale žiť ich život tak na poli, ako aj v krčme, čo, ako spomína v jednom rozhovore, nebolo pre Bratislavčana ľahké. Fotografiami nič nepredstiera, len sa s nami delí o zážitky a pocity prežité počas fotografovania. Fiala „nenúti diváka, aby sa díval na veci tak, ako ich vidí on, necháva veciam samotným, aby prehovorili. Tak sa stáva citlivý divák sám objaviteľom neviditeľných vzťahov a spojení, zväzujúcich predmety medzi sebou a so svetom, ktorý ich obklopuje“ (Viceník, 1981).

Niekedy sa pýtam, prečo sú krajinári a im podobní ochotní jazdiť stovky kilometrov autom a plahočiť sa cestami-necestami na chrbte s ťažkým batohom s fotografickou výbavou. Myslím si, že odpoveď je jednoduchá: len kvôli sebe samým. Kto raz zažil búšenie srdca a chvenie kolien pred motívom, ktorý ho uchvátil, chce tento pocit zažiť znovu. A cíti sa šťastným, ak sa z toho prvotného pocitu čosi dostalo aj do výslednej fotografie. A vôbec nezáleží na tom, aké prostriedky a postupy k tomu použije. Fiala si v raných časoch obľúbil maľovanie, chémiu sa naučil v škole. Tak fotky chemicky spracováva a maľuje si do nich. Časy fotografického purizmu sú dávno zabudnuté.

Na výstavu som sa v jedno popoludnie vybral ešte raz. Mal som šťastie, mohol som byť s Tónovými fotografiami sám. Nedokážem zážitok z výstavy vyjadriť vlastnými slovami.

Ferdinand Valent
Fotograf

1. miesto: © Michal Burza, Rodina.

Najlepšie fotografie roka na Hviezdoslavovom námestí

BRATISLAVA (11. september 2015)

Troja mladí autori – Michal Burza, Andrea Kalinová a Jakub Michel – sú víťazmi aktuálneho ročníka súťaže FOTO ROKA, ktorú organizuje Nadácia VÚB na podporu fotografických talentov. Medzinárodná porota vyberala ocenených spomedzi takmer 1 200 prihlásených prác.

Výstava najlepších fotografií bola do 11. októbra na Hviezdoslavovom námestí v Bratislave.

BRATISLAVA Stredoeurópsky dom fotografie

Prepoštská 4, Bratislava
www.sedf.sk

Galéria Martina Martinčeka a Galéria PROFIL

30. 9. 2015 – 1. 11. 2015

RETROSPEKTÍVA

Práce pedagógov a absolventov oddelenia fotografie. Výstava vznikla pod kurátorským vedením PhDr. Jany Vránové z brnianskeho Domu umenia k deväťdesiatemu výročiu Školy umeleckých remesiel (ŠUŘ, teraz Střední škola umění a designu – SŠUD Brno).

Galéria Martina Martinčeka a Galéria PROFIL

3. 11. 2015 – 13. 12. 2015

MESIAC FOTOGRAFIE

Fotografi – vífazi Litovskej národnej kultúrnej a umeleckej ceny v rokoch 1990 – 2011
kurátor: Jonas Staselis

Galéria Martina Martinčeka a Galéria PROFIL

16. 12. 2015 – 12. 1. 2016

Obrazové dokumenty študentov a pedagógov Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave zo Slovenska a zahraničia.

Židovské komunitné múzeum

Heydukova 11 – 13, Bratislava

26. 5. 2015 – 11. 10. 2015

ENGERAU: ZABUDNUTÝ PRÍBEH
PETRŽALKY

Engerau: Zabudnutý príbeh Petržalky je príspevkom Židovského komunitného múzea k 70. výročiu skončenia druhej svetovej vojny. Venujeme ho na Slovensku málo známemu nacistickému táboru Engerau. Bol zriadený v decembri 1944 ako „pracovný tábor“ v Petržalke (nemecky: Engerau), ktorá vtedy patrila k Tretej ríši.

Slovenské technické múzeum – Múzeum dopravy

Šancová 1/A, Bratislava

8. 5. 2015 – 31. 10. 2015

ZLOMENÉ KRÍDLA

výstava k 70. výročiu ukončenia 2. svetovej vojny

19. 5. 2015 – 31. 10. 2015

Milina Strihovská Imrichová –
výstava fotografií

Galéria mesta Bratislava

Pálffyho palác, Panská 19,
Bratislava

17. 9. 2015 – 1. 11. 2015

DONBASS

Autor: Alexander Chekmenev

24. 9. 2015 – 1. 11. 2015

TANEČNÝ VEČIEROK

Autori: Michael Langan, William G. Larson, Pavel Korbička, Vladimír Havrilla, Jan Hlavatý, Tibor Nagy Grosso, David Hanko, Weronika Stencl, Agata Grzych

ŽUMPA

Zochova 16, Bratislava

November

Viktor Šelesták –

#selestakovepeknepfotky

PHOTOPORT

Pražská 11, Bratislava

30. 10. 2015 – 21. 11. 2015

Eduard Kudláč – Súkromné teritória

27. 11. 2015 – 19. 12. 2015

Roman Bicek

Flatgallery

Baštová 1, Bratislava

30. 10. 2015 – 6. 12. 2015

Dušan Kochol Like a Drop of Ink in Glass of Milk

Galéria Cit

Heydukova 15, Bratislava

14. 12. 2015 – 29. 1. 2016

Soňa Herényiová a Daniela Bartošová – Toskánsko

PIEŠŤANY Kultúrno spoločenské centrum FONTÁNA

Beethovenova 1, Piešťany

23. 9. 2015 – 11. 10. 2015

Yaro M. Kupčo – V pote tváre budeš dorábať chlieb

RUŽOMBEROK Fotogaléria Fotoklubu pri Liptovskom múzeu

Nám. Š. N. Hýroša 10, Ružomberok

24. 10. 2015 – 14. 11. 2015

Liptovský fototrojlistok 2

14. 11. 2015 – 3. 1. 2016

Mária Pružinská

Liptovské múzeum v Ružomberku

Nám. Š. N. Hýroša 10, Ružomberok

3. 10. 2015 – 31. 10. 2015

48. MEDZINÁRODNÝ SALÓN

UMELECKEJ FOTOGRAFIE

Fotoforum Ružomberok 2015

KOŠICE Východoslovenské múzeum

Námestie Maratónu mieru 2,

Košice

7. 9. 2015 – 31. 10. 2015

Marek Lisánsky – „Moje Košice, môj Krakov“

TRENČÍN Galéria Miloša Alexandra Bazovského

Palackého 27, Trenčín

6. 11. 2015 – 13. 12. 2015

Rudo Prekop – Fotografie

6. 11. 2015 – 13. 12. 2015

Veronika Markovičová –
Krasnohľad

LEVICE Synagóga

Kttenberga Kálmána, Levice

6. 11. 2015 – 30. 11. 2015

AMFO Levice – celoštátna

postupová súťaž a výstava

amatérskej fotografie.

Sprievodná výstava – výber

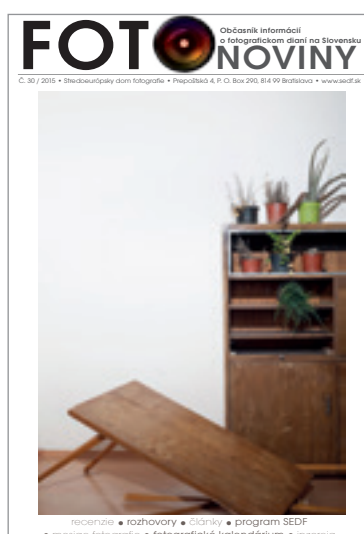
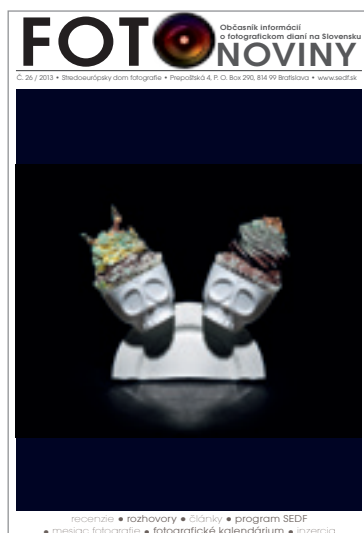
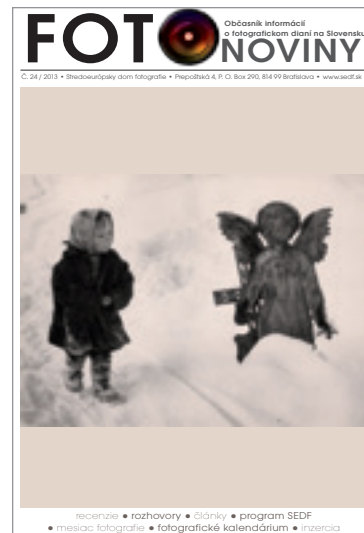
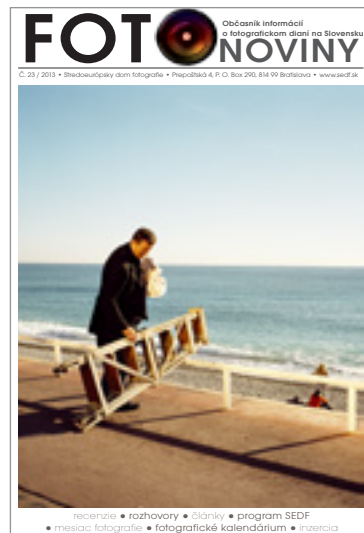
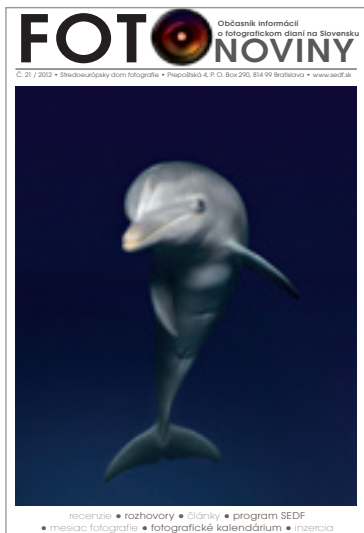
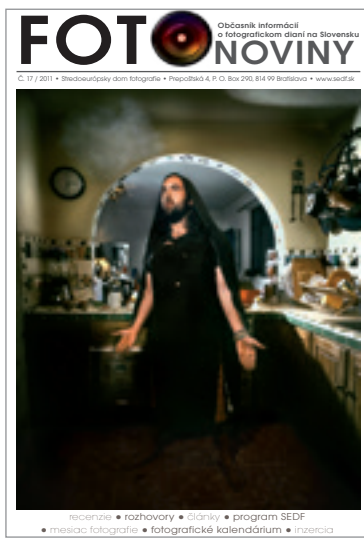
fotografií z národnej súťaže

Českej republiky v Dome Matice

slovenskej v Leviciach

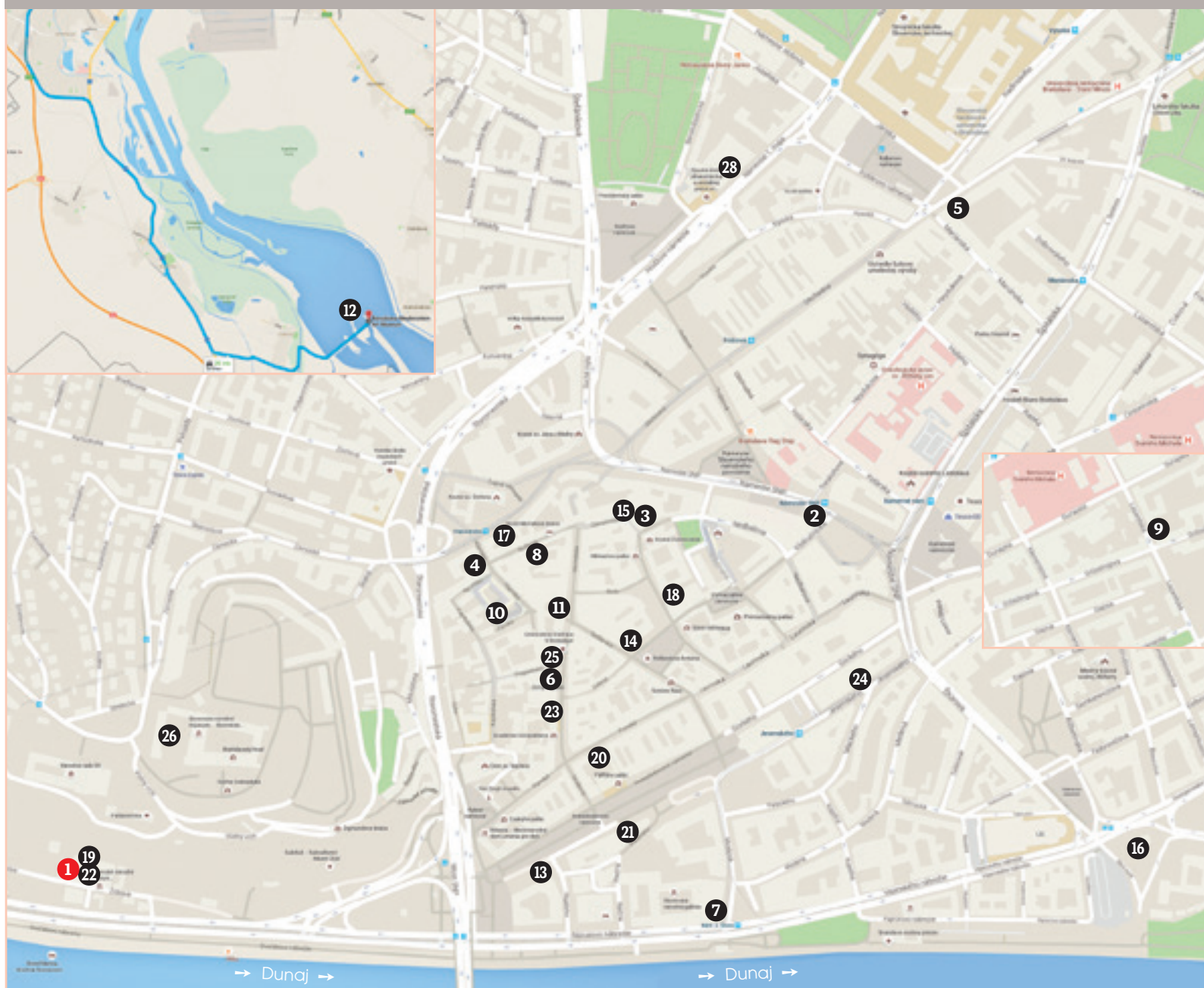
© Veronika Markovičová: Posmrtný multiplex fotografie, 2014

Fotonoviny sú vydávané štvrťročne a distribuované do galérií, múzeí, fotolabov a foto-predajní.

Viac info: Veronika Paštěková

Telefón: 0905 127 185, 0910 523 352
 E-mail: pastekova@sedf.sk

- 1** SNM - Múzeum kultúry Maďarov na Slovensku Žižkova 18, Eduard Kozics - fotograf Bratislavy / Photographer of Bratislava
- 2** Poľský inštitút, Námestie SNP 27 Chris Niedenthal - Cesta k slobode / Journey to Freedom; Fotografie Stanislava Ignacyho Witkiewicza - Witkacyho (1885 - 1939) / Photographs by Stanisław Ignacy Witkiewicz a.k.a. Witkacy (1885 - 1939)
- 3** Kaplnka sv. Jána Evanjelistu, Františkánska 1 Noro Knap - Samé od seba / By Itself
- 4** Pod knižnicou Klariská 16 Gyula Sopronyi - Plávajúci aspekt / Floating Aspect
- 5** Galéria Satelit Hurbanove kasárne, Kollárovo nám. 10 Monika a Ľubo Stacho - Obchodná na Obchodnej / Obchodna at Obchodna Street
- 6** Galéria Cypriána Majerníka, Ventúrska 9 Martin Gerboc - #1 Svitanie,

- 7** Slovenská národná galéria - Esterházyho palác, Nám. L. Štúra 4 Martin Kollár - Exkurzia / Field Trip
- 8** Open Gallery, Baštová 5 Andrej Bán - Stopy / Traces
- 9** Galéria 19, Lazaretská 19 Markéta Lusačová
- 10** Koncertná a výstavná sieň Klarisky, Farská 4 Gregor Sailer - Uzatvorené mestá / Closed Cities
- 11** Výstavná sála Univerzitnej knižnice v Bratislave Michalská 1 Alex Levac - Paparazzi anonymných / Papparazzo of the Anonymous
- 12** Danubiana Meulensteen Art Museum Bratislava - Čunovo, Vodné dielo Robert Doisneau - Lovec obrazov / Pêcheur d'Images

- 13** Hviezdoslavovo námestie - EXTERIÉR Myette Fauchère - Chameleónske portréty / Chameleon Portraits
- 14** Francúzsky inštitút Sedlárska 7 Bernard Plossu - Diela z Centre national des arts plastiques / Art works from Centre national des arts plastiques
- 15** Roman Fecik Gallery, Zámocnícka 8 Výstava zo zbierok fotografie / An exhibition from a photography collections
- 16** Galéria Slovenskej výtvarnej únie - Umelka Dostojevského rad 2 Judita Csáderová - „Bez názvu“ / „Untitled“
- 17** Galéria Artotéka Kapucínska 1 Ján Šipöcz - Voľné dni / Free Days
- 18** Galéria F7 Františkánske nám. 7 Zuzana Pustaiová - Aký kraj - taký mrav / Each Country - Its Customs
- 19** SNM - Výstavný pavilón Podhradie, Žižkova 16

- To najlepšie z Czech Press Photo. 20 rokov (1995 - 2014) / The Best of Czech Press Photo. 20 years (1995 - 2014)
- 20** Galéria mesta Bratislavy, Pálffyho palác, Panská 19 - Majstri českej avantgardnej fotografie / Masters of Czech Avant-Garde Photography : Drtikol, Funke, Rössler, Wiškovský; Walter Niedermayr - Projekčné sféry a dobrodružné ríše / Projection Spheres and Adventure Realms
- 21** Galéria Médium Hviezdoslavovo nám. 18 25 rokov Inštitútu tvorivej fotografie FPF Sliezskej univerzity v Opave / 25 Years of the Institute of Creative photography, Silesian university in Opava
- 22** SNM - Archeologické múzeum, Žižkova 16, Lida Suchy - Portrét dediny / Portrait of a Village
- 23** Veľvyslanectvo Slovenskej republiky, Ventúrska 5 Lado Jakša - Nepovšimnuté výhľady / Overlooked Views

- 24** Bulharský kultúrny inštitút, Jesenského 7 - Yana Lozeva - Dlhé leto / Long Summer; - Elena Geroska - Stopy / Traces; (Reminiscences of home)
- 25** Stredoeurópsky dom fotografie, Galéria Martina Martinčeka a Galéria Profil, Prepoštská 4, Fotografi - víťazi ceny Lithuanian National Culture and Art Award v rokoch 1990 - 2011 / Photographers - Winners of the Lithuanian National Culture and Art Award in the period between 1990 and 2011
- 26** Západná terasa Bratislavského hradu Námestie A. Dubčeka 1 Hľadači výhľadov. Súčasná pobaltská fotografia / Viewfinders. Contemporary Baltic Photography
- 27** OFF_Festival Pisztoryho palác Štefánikova 25
- 28** Hotel Tatra ****, Námestie 1. mája 5
- 29** Hotel Saffron ****, Školská 5